

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ Національного
авіаційного університету «Кіровоградська льотна академія
Національного авіаційного університету»

**Матеріали
V Міжнародної
науково-практичної
конференції**

*«Управління високошвидкісними рухомими об'єктами
та професійна підготовка операторів
складних систем»*

Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Управління високошвидкісними рухомими об'єктами та професійна підготовка операторів складних систем» 24-25 листопада 2016 року, Кропивницький. – Вид-во КЛА НАУ, 2016, – 332 с.

Організаційний комітет:

Голова:

Неділько С.М. – начальник Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, д.т.н., професор.

Заступники голови:

Обідін Д.М. – заступник начальника Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету з наукової та навчальної роботи, д.т.н., професор;
Неділько В.М. – директор Науково-виробничого інституту аеронавігації Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, к.т.н., доцент;
Сидоров М.В. – доцент кафедри інформаційних технологій Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, к.пед.н., с.н.с.

Відповідальний секретар:

Козловська О.А. – ст. лаборант кафедри авіаційної метеорології Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету.

Члени оргкомітету:

Баранов Г.Л. – професор кафедри інформаційних систем і технологій Національного транспортного університету (Київ), д.т.н., професор;
Дем'янчук В.С. – професор кафедри обслуговування повітряного руху, Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету д.т.н., професор;
Залевський А.В. – декан факультету менеджменту Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, к.т.н., доцент;
Калкаманов С.А. – професор кафедри електричного транспорту Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова, д.т.н., професор;
Кіліан М. – завідувач кафедри розвитку та будівництва Університету прикладних наук Вайєнштефан-Трієздорф (Німеччина), доктор інженерних наук, професор;
Кушнір О.О. – помічник начальника академії з громадських зв'язків, к.пед.н., доцент;
Невиніцин А.М. – декан факультету обслуговування повітряного руху Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, к.т.н., доцент;
Нестеренко К.С. – зав.кафедри авіаційної техніки Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету, д.т.н., професор;
Сіроштан С.М. – начальник редакційно-видавничого відділу;
Українцева Т.П. – в.о. директора науково-технічної бібліотеки;
Українець Є.О. – професор кафедри конструкції та міцності ЛА і двигунів Харківського університету повітряних сил ім. І.Кожедуба, д.т.н., професор;
Шульгін В.А. – декан факультету льотної експлуатації, к.т.н., доцент.

Н.И. Пивень, А.В. Ищенко, В.Н. Пидкопайло Психолого-педагогическая технология управления и самоуправления физической активностью в системе специальной физической и психофизиологической подготовки курсантов летного вуза.....	137
О.В. Захарова Фізичне виховання курсантів у спеціальних медичних групах	140
С.М. Таран Удосконалення професійної підготовки авіаспеціалістів засобами футболу.....	143
М.І. Пивень Навчальна метадіяльність курсанта як інструмент самотворення.....	145
Н.И. Пивень, А.А. Редозубов, Е.А. Проценко Современные требования к организации физической подготовки будущих авиационных спасателей в летных вузах	147
О.О. Чернявська Особливості навчання англійської мови багатомовної аудиторії.....	150
Л.В. Калініченко Поняття наукового дискурсу в аспекті дослідження професійно-орієнтованої комунікації....	152
Т.Е. Мельниченко Использование видеоматериалов в учебном процессе на занятиях	154
S. Muravska Peculiarities of public presentations. Some requirements to a modern public speaker.....	155
Н.В. Омеляненко Текст як змістова основа навчання діалогічного мовлення фахівців авіаційної галузі.....	157
V.V. Piven Teaching English as an aviation language.....	159
В.Б. Шевченко, Н.Г. Чередниченко Педагогічні аспекти організації самостійної роботи студентів в процесі вивчення професійної англійської мови	160
С.В. Тимченко Деякі аспекти комунікативно-мовленнєвої діяльності майбутніх авіафахівців.....	162
Л.М. Зеленська Дидактичні особливості навчання авіаційних фахівців професійної англійської мови.....	163
О.А. Альошина Використання інформаційно-комунікативних технологій для ефективності організаційних форм навчання.....	165
L. Herasymenko Higher Order Thinking Skills in Teaching Aviation English.....	167
Т.І. Жукавіна Фразеологічний радіообмін та помилки пілотів при сприйнятті повідомлень в цивільній авіації.....	169
И.В. Ковалева Классификация упражнений к видеоматериалам по профессионально-ориентированному английскому языку	170
О.О. Кумпан Формування позитивної мотивації до вивчення авіаційної англійської мови як важлива задача сучасної педагогіки.....	172
М.Є. Ломакіна Зміст комплексу професійно важливих якостей майбутнього авіадиспетчера.....	173
О.І. Москаленко Рефлексія навчального процесу як важливий етап розвитку професіоналізму авіаційного фахівця.....	174
А.Н. Витряк, Б.Я. Слепак, С.В. Кирпитнёв Компьютерное обеспечение самостоятельной работы курсантов (английский язык)	176

Навчальна метадіяльність курсанта як інструмент самотворення

Найважливішою тенденцією розвитку сучасної професійної педагогіки стає зростання впливу освітнього простору на систему професійної підготовки майбутніх авіаційних фахівців, з одного боку, і вплив системи професійної освіти на освітній простір особистості курсанта, з другого боку. В наш час, на жаль, ще не стало дидактичною нормою в процесі професійної підготовки вбачати в особистості курсанта генератора освітнього процесу – суб'єкта міжпредметної інтеграції, здатного функціонувати в інтегральному професійному просторі. Хоча, саме суб'єкт міжпредметної інтеграції може інтегрувати в цілісність різні компоненти професійної підготовки, він здатний стати реальним центром інтегрального професійного простору, центром автономного закріплення значущості предметно-дисциплінарних смислів для формування професійної надійності майбутніх авіаційних фахівців.

Інноваційний підхід до професійної освіти з точки зору конструктивізму й синергетики передбачає створення умов, за якими стають можливими процеси породження знань самим курсантом, його активна й продуктивна творчість, за якими він умів би і сам вчитися й інших навчати. За таких умов саме курсант засвоює, інактивує для себе свій власний світ, конструює свій суб'єктно розвивальний простір і, таким чином, забезпечує безперервне професійне й особистісне удосконалення.

Найпереконливішими видаються погляди науковців, які пов'язують професійне й особистісне зростання майбутніх фахівців з формуванням навичок самонавчання. Стрижнем навчально-виховної роботи по формуванню цих навичок у курсантів має стати думка, що може докорінно поміняти їх власне життя – змінити себе через культуру. Ключовим моментом у цій роботі є передчуття події, в якій знаходиш себе самотійним, зацікавленим і активним суб'єктом самотворення. Власне, успішність курсанта в професійній підготовці безпосередньо залежить від його внутрішньої кар'єри як особистості. Це і є моментом становлення їх професійної надійності: адже заявляючи про здатність до самонавчання, курсант започатковує процес ідентифікації з тим що він робить, виявляє спроможність бачити себе носієм того, що він може. Мова йде про здатність курсанта бути суб'єктом навчальної діяльності, бути суб'єктом саморозвитку і самотворення, бути тим, хто постійно спонукає в собі розвиток. Цілеспрямоване здійснення навчальної діяльності як інструмента саморозвитку і самотворення – це наповнено й напружено працювати в контексті розвитку своїх внутрішніх можливостей, які забезпечують надійне виконання професійних навичок в будь-яких умовах діяльності.

Як свідчать результати досліджень у галузі професійної педагогіки, одним з універсальних механізмів формування інтегрального освітнього простору є самотійність курсанта. Самостійність особистості є похідною від суб'єктного досвіду, що сформувався в онтогенезі: «Із досвіду самоорганізації формувальної людини, рефлексії та власних дій і переживань» [4:20]. З цієї точки зору, самотійність курсанта важко пов'язувати лише з навчальною діяльністю. Вона, скоріше є результатом метадіяльності (від грецького слова *meta* - після, за, через), яка безпосередньо не впливає на результати діяльності, але впливає на активність особи через її смислову сферу. Особистісні смисли і переживання в навчальній діяльності активізують самотійність особистості, яка під їх дією стає стійкою, визначеною і цілісною. В. Серіков виділяє характерні риси метадіяльності: 1) світ смислів - це духовний світ особистості, який надійно захищений психологічними механізмами і на нього тривіальним способом не можливо впливати; 2) метадіяльністю не можливо зі сторони управляти традиційними педагогічними засобами. Проте, це не означає, що її слідую віднести

за рамки педагогічних впливів. Метадіяльність особистості здійснюється в особливих педагогічних умовах, що потребують «особистісно – розвивальної ситуації». Предметом метадіяльності являється смислотворення, а специфічною педагогічною функцією – розвиток самостійності [2]. Зважаючи на важливу роль метадіяльності у розвитку самостійності особистості Є. Крюкова [2:59] виділила характерні для неї особистісні риси: дії, що визначають власні ролі та статус, функції в соціумі; оцінка власних досягнень; прояв критичного мислення щодо ціннісного змісту досвіду, що засвоюється в навчальній діяльності, висування та апробація власних ціннісних орієнтирів; актуалізація смислів, співставлення з попередніми смислами; рефлексія власної діяльності, власних логічних предметних компонентів та емоційних станів; визначення власних життєвих проблем і прийняття відповідальності за їх рішення, висування і перевірка власної життєвої програми; забезпечення автономності і стійкості свого внутрішнього світу.

Н. Боритко, услід за В. Серіковим наголошують, що самостійність особистості, її метадіяльність - це ще й вибудова ціннісно – смислового простору саморозвитку. Цей простір створюється на ціннісно – смисловій сфері особистості та включає саму навчальну діяльність [1;4]. Тому є всі підстави говорити про вибудову суб'єктно розвивального освітнього простору курсантів в навчальній діяльності. Йому притаманні всі вищезазначені риси самостійності особистості в метадіяльності. У цьому просторі самостійність особистості здобуває значення ціннісно – смислового пошуку, власної позиції, «самості», досвіду дієвого самоствердження курсанта у взаємодії з освітнім середовищем ВНЗ та, головне, активізує механізми творчого саморозвитку в навчальній діяльності. Спираючись на практику дослідження саморозвитку у педагогіці і психології у рамках особистісно-зорієнтованих технологій [3] важливо підкреслити, що курсанти льотного ВНЗ проявляють самостійність і організовують власну навчальну діяльність у якості суб'єкта котра:

- надає їм волю вибору дидактичного арсеналу для рішення учбових завдань на різних рівнях творчої активності;
- створює умови для спільної продуктивної взаємодії із викладачем, і яка взаємно збагачує їх;
- спрямована на формування рефлексії, стимулювання свідомого і конструктивного вироблення мети, завдань, особистісних смислів й індивідуального стилю самодіяльності, які засновані на усвідомленні своєї унікальності, самоцінності й установці на самозміну, творчий професійний й особистісний саморозвиток;
- орієнтована на вироблення кожним курсантом усвідомлених планів, прогнозів і алгоритмів професійного й особистісного саморозвитку в навчальній самодіяльності й самотворенні;
- сприяє формуванню навичок самоосвіти (автодидактичних навичок).

Усе це переконує, що навички самонавчання слід розглядати як складні утворення у структурі особистості курсанта, завдяки яким відбувається урівноваження та конструктивна взаємодія професійно освітнього і суб'єктно розвивального просторів особи. Найважливішою внутрішньою умовою такої конструктивної взаємодії є опанування курсантом архітектонікою психолого - педагогічної компетентності.

Список літератури

1. Борытко Н.М. Педагог в пространстве современного воспитания: Монография / Н.М. Борытко. – Волгоград: Перемена, 2001. – 214 с.
2. Крюкова Е.А. Личностно-развивающие образовательные технологии: природа, проектирование, реализация: Монография / Е.А. Крюкова. - Волгоград, 1999. - 196 с.
3. Півень М.І. Психолого-педагогічна компетентність курсанта / М.І. Півень. - Кіровоград: КЛА НАУ, 2014. - 214 с.
4. Сериков В.В. Личностный подход в образовании: концепция и технологии. Монография / В.В. Сериков. – Волгоград, 1994. – 164с.